

## رئیس جمهور

### تصویب نامه هیأت وزیران

#### بسمه تعالی

### وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۱/۴/۲۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۳۳۰ مورخ ۱۳۷۰/۲/۱۱ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، در اجرای بند (۲) ماده (۱) قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی - مصوب ۱۳۶۷/۳/۳ مجلس شورای اسلامی - آیین نامه بهداشت محیط را به شرح زیر تصویب نمود :

#### آیین نامه بهداشت محیط

ماده ۱ - تعاریف :

الف - بهداشت محیط : بهداشت محیط عبارت است از کنترل عواملی از محیط زندگی که به گونه ای روی سلامت جسمی ، روانی و اجتماعی انسان تأثیر می گذارند .

ب - آب آشامیدنی : آب آشامیدنی ، آب گوارایی است که عوامل فیزیکی ، شیمیایی و بیولوژیکی آن در حد استانداردهای مصوب باشد و مصرف آن عارضه سوئی در کوتاه مدت یا دراز مدت در انسان ایجاد نکند .

پ - آلودگی آب آشامیدنی : آلودگی آب آشامیدنی عبارت است از تغییر خواص فیزیکی ، شیمیایی و بیولوژیکی آب به گونه ای که آن را برای مصرف انسان زیان آور سازد .

ت - کنترل بهداشتی : منظور از کنترل بهداشتی ، بازدید و بررسی وضعیت بهداشتی مراکز مشمول این آیین نامه به منظور اعمال ضوابط بهداشت محیطی می باشد .

ث - مراکز کاربرد پرتوهای یونساز در پزشکی : مراکز کاربرد پرتوهای یونساز در پزشکی ، مراکز هسته که با استفاده از پرتوهای یونساز ، زیر نظر مسئولین متخصص مربوط ، به تشخیص یا درمان بیماریها پرداخته و شامل مراکز رادیولوژی ، رادیو تراپی و رادیوایزوتوپ می باشد .

ج - اماکن عمومی : اماکن عمومی عبارت است از اماکن متبرکه و زیارتگاهها و زائر سراها ، هتلها ، متلها ، مسافرخانه ها ، پانسیونها ، آسایشگاههای سالمندان ، آرایشگاهها ، حمامها ، حمامهای سونا ، استخرهای شنا ، سینماها ، پارکها ، مراکز تفریحات سالم ، باشگاههای ورزشی ، ترمینالها ، وسایل حمل و نقل عمومی و مسافرتی ، توالتهای عمومی و گورستانها و مانند این موارد .

چ - مراکز تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد خوردنی و آشامیدنی و بهداشتی : مراکز تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد خوردنی و آشامیدنی و بهداشتی عبارت است از کلیه کارخانه ها ، کارگاهها ، سردخانه ها ، اماکن و مغازه هایی که به گونه ای نسبت به تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد خوردنی و آشامیدنی و بهداشتی اقدام می نمایند .

ح - مراکز بهداشتی - درمانی : مراکز بهداشتی - درمانی عبارت است از بیمارستانها ، زایشگاهها ، درمانگاهها ، مطبها ، آزمایشگاههای تشخیص طبی ، بخشهای تزریقات و پانسمان ، آسایشگاههای معلولین ، طب هسته ای ، فیزیوتراپیها ، رادیولوژیها و مانند اینها .

خ - مراکز آموزشی و تربیتی : مراکز آموزشی و تربیتی : مراکز آموزشی و تربیتی عبارت است از مدارس ، آموزشگاههای تحصیلی ، حوزه های علمیه ، دانشکده ها و هنرستانها ، خوابگاههای مراکز آموزشی ، پرورشگاهها ، مراکز تربیتی شبانه روزی ، ندامتگاهها و مهدهای کودک .

ماده ۲ - هر اقدامی که تهدیدی برای بهداشت عمومی شناخته شود ، ممنوع می باشد . وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی موظف است پس از تشخیص هر مورد از مواردی که در حیطه وظایف وزارت می باشد ، رأساً اقدام قانونی معمول و در سایر موارد موضوع را به مراجع ذیربط جهت انجام اقدامهای قانونی ، فوری اعلام نماید . متخلفان از مقررات بهداشت عمومی تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت .

ماده ۳ : آلوده کردن آب آشامیدنی عمومی ممنوع است و با متخلفان مطابق مقررات رفتار خواهد شد . وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به منظور حفظ سلامت و بهداشت مردم مکلف است کیفیت آب آشامیدنی عمومی از نقطه آبرگیری تا مصرف را از نظر بهداشتی تحت نظارت مستمر قرار دهد .

تبصره ۱ - وظایف و اختیارات سازمان حفاظت محیط زیست در پیشگیری و جلوگیری از آلودگی منابع آب ، موضوع ماده ( ۴۶ ) قانون توزیع عادلانه آب و آیین نامه های اجرایی آن همچنان قابل اجراست .

تبصره ۲ - سازمانها ، موسسه های دولتی و خصوصی تأمین کننده آب آشامیدنی عمومی موظف به رعایت همه ضوابط و معیارهای بهداشتی اعلام شده توسط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی بوده ، باید همه اطلاعات لازم برای بررسی مورد یا موارد و تسهیلات بازدید از تأسیسات را در اختیار وزارت قرار دهند .

تبصره ۳ - وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به منظور کنترل آب آشامیدنی عمومی در مراحل مختلف توزیع ، آزمایشگاههای مراکز بهداشت استان و شهرستان و مراکز بهداشتی - درمانی را برای ارائه خدمات در این زمینه تجهیز می نماید .

ماده ۴ - به منظور جلوگیری از روند رو به رشد آلودگی منابع آبهای سطحی و زیرزمینی - اعم از چاهها ، رودخانه ها ، قناتها ، چشمه ها ، آب مصرفی شهر و روستا کمیته ای با نام " کمیته حفاظت از منابع آب آشامیدنی " زیر نظر استاندار با عضویت مدیران و روسای اداره کل بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، سازمان حفاظت محیط زیست ، سازمان آب منطقه ای استان ، جهاد سازندگی استان ، برنامه و بودجه استان و شرکت آب و فاضلاب استان تشکیل می شود تا موارد زیر را بررسی و اقدام نماید :

۱ - اتخاذ تصمیم راجع به خارج نمودن بعضی از منابع تأمین آب آشامیدنی از سرویس که بر اساس گزارش اداره کل بهداشت محیط ، آلوده شده اند - اعم از چاهها ، چشمه ها و قناتها .

۲ - اتخاذ تدابیر لازم جهت حفاظت از منابع آب آشامیدنی موجود براساس دستورالعملهایی که توسط دستگاههای ذیربط پیشنهاد می گردد و به تصویب می رسد .

۳ - اتخاذ تدابیر لازم به منظور حفظ حریم مناطقی که در آینده برای تأمین آب شهرها از طریق دستگاههای ذیربط پیشنهاد می شود .

۴ - اتخاذ تصمیم در رابطه با بحرانهای ناشی از آلودگی منابع آب و چگونگی مقابله با آنها .

تبصره - در ابتدا ، اداره کل بهداشت محیط موظف است نواقصی را که موجب آلودگی منابع آب می گردد به دستگاه ذیربط اعلام کند تا رأساً نسبت به رفع آن اقدام نماید . در صورتی که امکانات دستگاهها برای رفع نواقص کفایت ننماید ، مراتب در کمیته یاد شده مطرح خواهد شد .

ماده ۵ - وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به منظور حفظ بهداشت عمومی مکلف است بررسیهای لازم را در مورد تأثیر هوای استنشاقی و سایر مواد موثر بر انسان معمول دارد و نسبت به ارائه توصیه های ضروری به مراجع ذیربط اقدام نماید .

ماده ۶ - مراکز کاربرد پرتوهای یونساز در پزشکی موظف به همکاری و ارائه آمار و اطلاعات و فراهم نمودن تسهیلات به منظور بررسی دزیمتری و بهسازی جهت انجام وظیفه کارشناسان وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می باشند . با متخلفان برابر مقررات قانونی مربوط ( قانون تعزیرات ) رفتار خواهد شد .

ماده ۷ - وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی مکلف است مراکز بهداشتی - درمانی ، آموزشی و تربیتی ، اماکن عمومی و مراکز تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد خوردنی ، آشامیدنی و بهداشتی را از نظر ضوابط و مقررات بهداشت محیطی کنترل و با متخلفان از دستورالعملها و توصیه های بهداشتی وزارت ، برابر مقررات قانونی مربوط ( قانون تعزیرات ) رفتار نماید .

ماده ۸ - مراجع صادر کننده پروانه کسب مراکز تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد خوردنی ، آشامیدنی و بهداشتی و اماکن عمومی موظفند ضمن رعایت ضوابط مربوط به خود ، مقررات و توصیه های اعلام شده توسط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی را نیز در این زمینه رعایت نموده و قبل از صدور " پروانه کسب " نظریه بهداشتی از این وزارتخانه کسب نمایند .

ماده ۹ - وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی علاوه بر وظیفه قانونی مبارزه با ناقلان بیماریها ، عهده دار نظارت بر امر مبارزه با بندپایان ، جوندگان و حیوانهای ناقل بیماریها نیز می باشد . مراجع ذیربط ، ملزم به رعایت دستورالعملهای بهداشت محیطی این وزارتخانه در این موارد هستند .

ماده ۱۰ - به منظور پیشگیری از شیوع بیماریهای منتقل شده به وسیله بندپایان و حیوانات ناقل بیماری ، همچنین جلوگیری از آلودگی محیط به سموم و مواد شیمیایی و در صورت امکان روشهای مبارزه از طریق بهسازی محیط ارجح بوده و دستگاههای اجرایی ذیربط موظف به بهسازی کانونهای جلب و تکثیر بندپایان و حیوانات ناقل برابر توصیه ها و دستورالعملهای وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می باشند .

تبصره - شهرداریها مکلفند در تنظیم روشهای جمع آوری ، حمل و دفع زباله شهر و سایر خدمات شهری ، دستورالعملها و توصیه های وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع ذیربط را رعایت نمایند .

ماده ۱۱ - صدور مجوز ورود و ترخیص و کنترل بهداشتی هر نوع دام و فرآورده های خام دامی با توجه به نص مواد ( ۲ ، ۳ ، ۴ ، ۷ ، ۸ ) قانون سازمان دامپزشکی کشور - مصوب ۱۳۵۰ - که موخر بر قانون مواد خوردنی و بهداشتی است علی الاطلاق و در تمام مراحل اعم از تولید ، توزیع و عرضه از لحاظ پیشگیری و مبارزه با بیماریهای دامی و بیماریهای مشترک بین انسان و دام بر عهده سازمان دامپزشکی می باشد .

طبیعی است چنانچه عرضه فرآورده های خام دامی موجب بیماریهای مختص انسان شود ، همچنین مواردی که در فرآورده های خام دامی تغییراتی داده شود که مواد حاصل شده ، فرآورده خام دامی تلقی نگردد ، مسئولیت کنترل بهداشتی بر عهده وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی است که مطابق قانون مواد خوردنی و بهداشتی - مصوب ۱۳۴۶ - و اصلاحات آن انجام خواهد شد .

ماده ۱۲ - وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی از طریق شبکه های بهداشتی ، درمانی و خانه های بهداشت در روستاها ضمن آموزش گسترده با بسیج مردم و جلب همکاری بین بخشی در زمینه مسائل بهداشت محیطی از قبیل جمع آوری ، حمل و دفع بهداشتی زباله ، دفع بهداشتی مدفوع و کود حیوانی ، بهسازی معابر و جداسازی محل نگهداری دام و پرندگان ازمحل سکونت ، نظارت و پیگیری لازم را معمول داشته ، همچنین در جهت بهسازی منابع و کنترل کیفی آب آشامیدنی ، جمع آوری دفع بهداشتی فاضلابها ، کنترل اماکن عمومی و مراکز تهیه ، توزیع و نگهداری و فروش مواد غذایی اقدام نماید .

**حسن حبیبی**

**معاون اول رئیس جمهور**

**۱۳۷۱/۵/۵**

رونوشت به دفتر رییس جمهور، دفتر ریاست قوه قضاییه، دفتر معاون اول رییس جمهور، دفتر معاونت اجرایی رییس جمهور، اداره کل حقوقی ، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، اداره کل قوانین و مقررات کشور، دیوان محاسبات، دفتر هیأت دولت، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسه ها، نهادهای انقلاب اسلامی و روزنامه رسمی دادگستری جمهوری اسلامی ایران ابلاغ می شود .